

TARPTAUTINĖ KONVENCIJA DĖL VISŲ FORMŲ RASINĖS DISKRIMINACIJOS PANAIKINIMO

Priimta pasirašyti ir ratifikuoti Generalinės Asamblėjos 1965 m. gruodžio 21 d. 2106 A (XX) rezoliucija

ISIGALIOJO: 1969 m. sausio 4 d. pagal 19 straipsnį.

Valstybės, šios Konvencijos dalyvės, atsižvelgdamos į tai, kad Jungtinių Tautų įstatai pagrįsti visiems žmonėms būdingo orumo ir lygybės principais, ir į tai, kad visos valstybės, Organizacijos narės, įsipareigojo imtis bendrų ir savarankiškų veiksmų bendradarbiaudamos su Jungtinėmis Tautomis ir siekdamos vieno iš Jungtinių Tautų tikslų - ugdyti visuotinę pagarbą žmonių teisėms ir pagrindinėms laisvėms ir skatinti jų laikytis visus nepriklausomai nuo rasės, lyties, kalbos ar religijos,

atsižvelgdamos į tai, kad Visuotinė žmogaus teisių deklaracija skelbia, jog visi žmonės gimsta laisvi ir lygūs ir kiekvienas žmogus privalo turėti joje išvardytas teises ir laisves nepriklausomai nuo jokių skirtumų, ypač nuo rasės, odos spalvos ar nacionalinės kilmės,

atsižvelgdamos į tai, kad visi žmonės lygūs prieš įstatymą ir turi teisę būti vienodai įstatymo ginami nuo bet kokios diskriminacijos ar diskriminacijos kurstymo,

atsižvelgdamos į tai, kad Jungtinės Tautos pasmerkė kolonializmą ir bet kokią su juo susijusią segregaciją ir diskriminaciją, nesvarbu, kokia forma ir kur jos pasireiškė, ir tai, kad 1960 m. gruodžio 14 d. Nepriklausomybės suteikimo kolonijinėms šalims ir tautoms deklaracija (Generalinės Asamblėjos rezoliucija 1514 (XV)) patvirtino ir iškilmingai paskelbė būtinumą nedelsiant ir besąlygiškai jas panaikinti,

atsižvelgdamos į tai, kad Jungtinių Tautų 1963 m. lapkričio 20 d. Visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo deklaracija (Generalinės Asamblėjos rezoliucija 1904 (XVIII)) iškilmingai patvirtina būtinumą kuo greičiau panaikinti visame pasaulyje visų formų ir apraiškų rasinę diskriminaciją ir garantuoti žmogaus orumo supratimą ir pagarbą jam,

būdamos įsitikinusios, kad bet kokia pranašumo doktrina, pagrįsta rasiniais skirtumais, yra moksliskai klaidinga, doroviškai smerktina, socialiai neteisinga ir pavojinga ir kad rasinė diskriminacija negali būti nei teoriškai, nei praktiškai pateisinama,

patvirtindamos, kad žmonių diskriminacija rasės, odos spalvos ar tautybės pagrindu yra kliūtis draugiškiems ir taikiems tautų santykiams ir gali sutrikdyti taiką tarp tautų, jų saugumą ir netgi darnų sambūrį žmonių, gyvenančių toje valstybėje,

būdamos įsitikinusios, kad rasiniai barjerai prieštarauja visuomenės idealams,

sunerimusios dėl rasinės diskriminacijos apraiškų, vis dar pasitaikančių kai kuriose pasaulio vietose, ir dėl vyriausybių politikos, pagrįstos rasiniu pranašumu ar rasine neapykanta, tokios kaip apartheidas, segregacija ar atskyrimas,

pasiryžusios imtis visų reikiamų priemonių kuo greičiau panaikinti visų formų ir apraiškų rasinę diskriminaciją, užkirsti kelią rasizmo doktrinoms ir neleisti jų realizuoti ir tuo skatinti savitarpio supratimą ir prisidėti prie kūrimo tarptautinės bendrijos, kurioje nebūtų jokių rasinės segregacijos ir rasinės diskriminacijos formų,

turėdamos galvoje 1958 m. Tarptautinės darbo organizacijos priimtą Konvenciją dėl diskriminacijos samdos ir darbo srityje ir 1960 m. Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros klausimais priimtą Konvenciją dėl diskriminacijos panaikinimo švietimo srityje,

norėdamos įgyvendinti Jungtinių Tautų priimtos Visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo deklaracijos principus ir kuo greičiau tam panaudoti praktines priemones,

s u s i t a r ė:

I D A L I S

1 straipsnis

1. Šioje Konvencijoje sąvoka "rasinė diskriminacija" reiškia kokių nors skirtumų, išimčių, apribojimų darymą ar pranašumo teikimą, pagrįstą rasės, odos spalvos, giminės, tautybės ar etninės kilmės požymiais, siekiant panaikinti arba apriboti pripažintas žmogaus teises ir pagrindines laisves ir neleisti vienodai naudotis jomis arba jas realizuoti politinėje, ekonominėje, socialinėje, kultūrinėje ar kurioje kitoje visuomenės gyvenimo srityje.

2. Ši Konvencija netaikoma, kai tokius skirtumus, išimtis, apribojimus ar pranašumus valstybės, šios Konvencijos dalyvės, daro ar teikia savo piliečiams ir nepiliečiams.

3. Nė viena šios Konvencijos nuostata negali turėti kokios nors įtakos valstybių dalyvių teisiniams aktams dėl tautybės, pilietybės ar natūralizacijos, jeigu jais nesiekama diskriminuoti kokios nors konkrečios tautybės.

4. Ypatingos priemonės, kuriomis siekiama vienintelio tikslo - garantuoti tam tikrą pažangą kai kurių rasinių ar etninių grupių arba asmenų, kuriuos būtina ginti, kad jie galėtų vienodai naudotis žmogaus teisėmis ir pagrindinėms laisvėms ir jas realizuoti, nelaikomos rasine diskriminacija, jeigu jomis skirtingoms rasinėms grupėms nesuteikiama ypatingų teisių ir jos nebus taikomos pasiekus tikslą, dėl kurio jų buvo imtasi.

2 straipsnis

1. Valstybės dalyvės smerkia rasinę diskriminaciją ir įsipareigoja visais tinkamais būdais nedelsdamos vykdyti visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo politiką, skatinti visų rasių savitarpio supratimą, todėl:

a) kiekviena valstybė dalyvė įsipareigoja nevykdyti jokių rasinės diskriminacijos aktų ar veiksmų prieš asmenis, jų grupes ar įstaigas ir garantuoti, kad visi valstybiniai organai ir valstybinės įstaigos, tiek nacionalinės, tiek vietinės veiks pagal šį įsipareigojimą;

b) kiekviena valstybė dalyvė įsipareigoja neskatinti, neginti ir neremti rasinės diskriminacijos, nesvarbu, kokie asmenys ar organizacijos ją vykdytų;

c) kiekviena valstybė dalyvė turi imtis veiksmingų priemonių peržiūrėti vyriausybės nacionalinę ir vietinę politiką ir taisyti, atšaukti ar panaikinti visus įstatymus ar potvarkius, kurie padeda atsirasti rasinei diskriminacijai arba išsaugoti ją ten, kur ji yra;

d) kiekviena valstybė dalyvė, atsižvelgdama į aplinkybes, turi visais tinkamais būdais, įskaitant teisines priemones, uždrausti ir panaikinti bet kokių asmenų, grupių ar organizacijų vykdomą rasinę diskriminaciją;

e) kiekviena valstybė dalyvė įsipareigoja reikiama atvejais skatinti vienijančias daugiaras organizacijas, judėjimus ir kitas barjerus tarp rasių naikinančias priemones ir nepalaikyti tų, kurios didina rasinį susiskirstymą.

2. Valstybės dalyvės prirėikus turi imtis ypatingų ir konkrečių priemonių socialinėje, ekonominėje, kultūros ir kitose srityse ir užtikrinti tam tikrų rasinių grupių ar joms priklausančių asmenų tinkamą vystymąsi ir apsaugą, kad jie galėtų vienodai naudotis visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis. Šiomis priemonėmis jokia būdu neturi būti išsaugotos skirtingų rasinių grupių nelygios ar ypatingos teisės po to, kai pasiekiami tikslai, kuriems jų buvo imtasi.

3 straipsnis

Valstybės dalyvės ypač smerkia rasinę segregaciją ir apartheidą ir įsipareigoja užkirsti kelią tokiai praktikai, ją uždrausti ir panaikinti jų jurisdikcijai priklausančiose teritorijose.

4 straipsnis

Valstybės dalyvės smerkia visokią propagandą ir visas organizacijas, kurios remiasi vienos rasės ar tam tikros odos spalvos ar tautybės žmonių grupės pranašumo idėjomis ar teritorijomis arba bando pateisinti ar skatinti rasinę neapykantą ir diskriminaciją, nesvarbu, kokios formos jos būtų; jos įsipareigoja imtis neatidėliotinių ir veiksmingų priemonių prieš bet kokį tokios diskriminacijos kurtymą ar diskriminacinius veiksmus ir, atsižvelgdamos į Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos principus ir į šios Konvencijos 5 straipsnyje aiškiai išdėstytas teises, *inter alia*:

a) skelbia įstatymu baudžiamu nusikaltimu idėjų, pagrįstų rasiniu pranašumu ar neapykanta, platinimą, visoki rasių diskriminacijos kurtymą, taip pat visus smurto veiksmus ar tokių veiksmų kurtymą prieš kokią nors rasę ar kitos odos spalvos ar tautybės asmenų grupę, taip pat bet kokį rasistinės veiklos rėmimą, įskaitant jos finansavimą;

b) skelbia neteisėtomis ir draudžia organizacijas, taip pat organizuotą ir kitokią propagandinę veiklą, skatinančią ir kurstančią rasinę diskriminaciją, ir laiko dalyvavimą tokiose organizacijose ar tokioje veikloje įstatymu baudžiamu nusikaltimu;

c) neleidžia nacionaliniams ar vietiniams valstybiniais organams ar valstybinėms įstaigoms skatinti ar kurti rasinę diskriminaciją.

5 straipsnis

Atsižvelgdamos į šios Konvencijos 2 straipsnyje išdėstytus pagrindinius įsipareigojimus, valstybės dalyvės įsipareigoja uždrausti ir panaikinti visų formų rasinę diskriminaciją ir garantuoti kiekvieno žmogaus lygiateisiškumą prieš įstatymą nepriklausomai nuo rasės, odos spalvos, tautybės ar etninės kilmės, ypač realizuojant šias teises:

a) teisę būti lygiems prieš teisumą ir visus kitus teisingumą vykdančius organus;

b) teisę į asmens saugumą ir valstybės apsaugą nuo smurto ar kūno sužalojimo, padaryto vyriausybės pareigūno, atskirų asmenų, grupių ar įstaigos;

c) politines teises, ypač teisę dalyvauti rinkimuose - balsuoti ir iškelti savo kandidatūrą - remiantis visuotine ir vienoda balsavimo teise, teisę dalyvauti valdant šalį, taip pat tvarkant bet kokio lygio valstybės reikalus ir vienodą teisę dirbti valstybinėse įstaigose;

d) kitas pilietines teises:

i) teisę laisvai kilnotis ir gyventi savo valstybėje;

ii) teisę palikti bet kurią šalį, įskaitant savo, ir sugrįžti į savo šalį;

iii) teisę į pilietybę;

iv) teisę tuoktis ir pasirinkti sutuoktinį;

v) teisę valdyti turtą individualiai ir kartu su kitais;

vi) paveldėjimo teisę;

vii) teisę į minties, sąžinės ir religijos laisvę;

viii) teisę į įsitikinimų ir jų reiškimo laisvę;

ix) teisę į taikių susirinkimų ir asociacijų laisvę;

e) teises ekonominėje, socialinėje ir kultūros srityje:

i) teisę į darbą, laisvą darbo pasirinkimą, teisingas ir palankias darbo sąlygas, apsaugą nuo nedarbo, vienodą atlyginimą už vienodą darbą, teisingą ir patenkinamą apmokėjimą;

ii) teisę kurti profesines sąjungas ir stoti į jas;

iii) teisę į gyvenamąjį plotą;

iv) teisę į sveikatos apsaugą, medicinos pagalbą, socialinį aprūpinimą ir visuomenines paslaugas;

v) teisę į mokslą ir profesinį parengimą;

vi) teisę vienodai dalyvauti kultūrinėje veikloje;

f) teisę užimti bet kokią vietą ar naudotis visomis visuomeninėmis paslaugomis, pavyzdžiui, transportu, viešbučiais, restoranais, kavinėmis, teatrais ir parkais.

6 straipsnis

Valstybės dalyvės kiekvienam jų jurisdikcijai priklausančiam žmogui garantuoja veiksmingą apsaugą ir teisinę apsaugos priemones per kompetentingus nacionalinius teismus ir kitus valstybės institutus nuo bet kokių rasinės diskriminacijos veikslių, kuriais pažeidžiama ši Konvencija ir kėsinama į jo teises ir pagrindines laisves, taip pat teisę pareikšti tokiems teismams ieškinį, kad būtų teisingai atlyginta visa žala, patirta dėl tokios diskriminacijos.

7 straipsnis

Valstybės dalyvės įsipareigoja imtis neatidėliotinų ir veiksmingų priemonių mokymo, auklėjimo, kultūros ir informacijos srityse, kovoti su prietarais, kurie sukelia rasinę diskriminaciją, ir skatinti tautų ir rasinių ar etninių grupių savitarpio supratimą, pakantumą ir draugystę, taip pat propaguoti Jungtinių Tautų Visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo deklaracijos ir šios Konvencijos tikslus ir principus.

II DALIS

8 straipsnis

1. Turi būti įsteigtas Rasinės diskriminacijos panaikinimo komitetas (toliau vadinamas Komitetu) iš aštuoniolikos dorove pasižyminčių ir nešališkų ekspertų, valstybių dalyvių renkamų iš savo piliečių, kurie turi eiti savo pareigas kaip privatūs asmenys; be to, turi būti atsižvelgiama į teisingą geografinį pasiskirstymą ir skirtingų civilizacijos formų, taip pat pagrindinių teisinių sistemų atstovavimą.

2. Komiteto nariai renkami slaptu balsavimu iš valstybių dalyvių iškeltų asmenų sąrašo. Kiekviena valstybė dalyvė gali iškelti vieną asmenį iš savo piliečių.

3. Pirmieji rinkimai rengiami praėjus šešiesiems mėnesiams nuo šios Konvencijos įsigaliojimo dienos. Bent prieš tris mėnesius iki rinkimų dienos Jungtinių Tautų Generalinis sekretorius kreipiasi laišku į valstybes dalyves kviesdamas jas per du mėnesius nurodyti savo iškeltus kandidatus. Generalinis sekretorius parengia visų iškeltų asmenų abėcėlinį sąrašą, nurodydamas juos iškėlusias valstybes dalyves, ir pateikia jį valstybėms, šios Konvencijos dalyvėms.

4. Komiteto narių rinkimai vyksta valstybių dalyvių posėdyje, kurį Generalinis sekretorius šaukia Jungtinių Tautų būstinėje. Tame posėdyje, kuriame du trečdaliai valstybių dalyvių sudaro kvorumą, į Komitetą išrenkami tie kandidatai, kurie gauna daugiausia balsų ir už kuriuos balsuoja absoliuti dauguma balsavime dalyvaujančių valstybių dalyvių atstovų.

5. a) Komiteto nariai renkami ketveriems metams. Tačiau devynių pirmuose rinkimuose išrinktų narių įgaliojimų terminas baigiasi po dvejų metų; tuojau po pirmųjų rinkimų šiuos devynis narius burtų keliu atrenka Komiteto Pirmininkas;

b) nenumatytoms laisvoms vietoms užimti valstybė dalyvė, kurios ekspertas jau nėra Komiteto narys, skiria kitą ekspertą iš savo piliečių, jei tam pritaria Komitetas.

6. Valstybės dalyvės padengia Komiteto narių išlaidas, kol jie eina pareigas Komitete.

9 straipsnis

1. Valstybės dalyvės įsipareigoja pranešti Jungtinių Tautų Generaliniam sekretoriui, kad tai apsvarstytų Komitetas, kokių įstatyminių, teisminių, administracinių ar kitokių priemonių jos ėmėsi šios Konvencijos nuostatomis įgyvendinti:

a) per metus nuo Konvencijos įsigaliojimo šioje valstybėje ir b) po to kas dveji metai ir kiekvieną kartą, kai to reikalauja Komitetas. Komitetas gali prašyti iš valstybių dalyvių papildomos informacijos.

2. Komitetas kasmet per Generalinį sekretorių informuoja Jungtinių Tautų Generalinę Asamblėją apie savo veiklą ir gali duoti pasiūlymų ir bendrų rekomendacijų, pagrįstų išnagrinėtais valstybių dalyvių pranešimais ir informacija. Tokie pasiūlymai ir bendros rekomendacijos pateikiami Generalinei Asamblėjai kartu su valstybių dalyvių pastabomis, jeigu jų būna.

10 straipsnis

1. Komitetas priima savo veiklos taisykles.

2. Komitetas renka savo pareigūnus dvejiems metams.

3. Komiteto sekretoriatu rūpinasi Jungtinių Tautų Generalinis sekretorius.

4. Komiteto posėdžiai paprastai rengiami Jungtinių Tautų būstinėje.

11 straipsnis

1. Jei kuri valstybė dalyvė mano, jog kita valstybė dalyvė nevykdo šios Konvencijos nuostatų, ji gali informuoti apie tai Komitetą. Komitetas po to perduoda šią informaciją suinteresuotai valstybei dalyvei. Informaciją gavusi valstybė per tris mėnesius Komitetui pateikia patikslinančią raštišką paaiškinimą ar pareiškimą šiuo klausimu ir nurodo, kokių teisinės apsaugos priemonių ji galėtų imtis.

2. Jei gavus tokios valstybės pirminį pranešimą per šešis mėnesius nei abipusėmis derybomis, nei koku nors kitu prieinamu būdu šalys nesusitaria, tai bet kuri iš šių valstybių turi teisę pateikti šį klausimą nagrinėti Komitetui apie tai jam ir kitai valstybei atitinkamai pranešusi.

3. Komitetas svarsto pagal šio straipsnio 2 punktą jam perduotą klausimą tada, kai remdamasis visuotinai pripažintais tarptautinės teisės principais nustato, kad šiuo atveju buvo imtasi visų prieinamų vidinės teisinės apsaugos priemonių. Ši taisyklė negalioja, jei tokias priemones taikyti pernelyg delsiama.

4. Kiekvienu pateiktu jam nagrinėti klausimu Komitetas gali paprašyti suinteresuotų valstybių dalyvių bet kokios su tuo susijusios informacijos.

5. Jei kurį nors su šio straipsnio nuostatomis susijusį klausimą nagrinėja Komitetas, tai suinteresuotos valstybės dalyvės turi teisę siųsti savo atstovus dalyvauti be balsavimo teisės Komiteto posėdžiuose, kol bus svarstomas klausimas.

12 straipsnis

1. a) Kai Komitetas gauna ir kruopščiai patikrina visą informaciją, kurią jis laiko reikalinga, Pirmininkas skiria specialią Taikinamąją komisiją (toliau vadinama Komisija) iš penkių asmenų, kurie gali būti arba nebūti Komiteto nariai. Komisijos nariai skiriami vieningai pritarus ginčo šalims, o savo geras paslaugas Komisija teikia suinteresuotoms valstybėms, kad klausimas būtų išspręstas taikiai, laikantis šios Konvencijos nuostatų.

b) jei valstybėms, ginčo šalims, per tris mėnesius nepavyksta susitarti dėl visos arba dalies Komisijos sudėties, tie Komisijos nariai, dėl kurių nesutarė valstybės, ginčo šalys, renkami iš Komiteto narių slaptu balsavimu dviejų trečdalių balsų dauguma.

2. Komisijos nariai eina savo pareigas kaip privatūs asmenys. Jie negali būti valstybių, ginčo šalių, arba šioje Konvencijoje nedalyvaujančių valstybių piliečiai.

3. Komisija renka savo Pirmininką ir nustato savo veiklos taisykles.

4. Komisijos posėdžiai paprastai rengiami Jungtinių Tautų būstinėje arba kokioje kitoje patogioje vietoje, kurią numato Komisija.

5. Pagal šios Konvencijos 10 straipsnio 3 punktą sudarytas sekretoriatas aptarnauja Komisiją, jei kilus ginčui tarp valstybių dalyvių tokia Komisija sudaroma.

6. Valstybės, ginčo šalys, vienodai padengia visas Komisijos narių išlaidas pagal Jungtinių Tautų Generalinio sekretoriaus pateiktą sąmatą.

7. Generalinis sekretorius turi teisę apmokėti, jei reikia, Komisijos narių išlaidas, kol valstybės, ginčo šalys, jas padengs pagal šio straipsnio 6 punktą.

8. Komiteto gauta ir patikrinta informacija pateikiama Komisijai, kuri gali pasiūlyti suinteresuotoms valstybėms pateikti papildomos su svarstomu klausimu susijusios informacijos.

13 straipsnis

1. Komisija, visapusiškai išnagrinėjusi klausimą, turi parengti ir Komiteto Pirmininkui pateikti ataskaitą su išvadomis dėl visų klausimų, susijusių su šalių ginču ir rekomendacijomis, kurios, jos manymu, padėtų taikiai išspręsti ginčą.

2. Komiteto Pirmininkas turi perduoti Komisijos ataskaitą kiekvienai valstybei, ginčo šaliai. Šios valstybės per tris mėnesius turi pranešti Komiteto Pirmininkui, ar jos sutinka, ar nesutinka su Komisijos pateiktomis rekomendacijomis.

3. Pasibaigus šio straipsnio 2 punkte numatytam terminui, Komiteto Pirmininkas turi perduoti Komisijos ataskaitą ir suinteresuotų valstybių dalyvių pareiškimus kitoms valstybėms, šios Konvencijos dalyvėms.

14 straipsnis

1. Valstybė dalyvė gali bet kuriuo metu pareikšti, kad ji pripažįsta Komiteto kompetenciją jo jurisdikcijos ribose gauti ir svarstyti pranešimus atskirų asmenų ar asmenų grupių, tvirtinančių, kad jie yra tos valstybės dalyvės daromų kokių nors šioje Konvencijoje nurodytų teisių pažeidimų aukos. Komitetas neturi priimti jokių pranešimų, kurie liečia tokio pareiškimo nepadariusią valstybę dalyvę.

2. Valstybė dalyvė, daranti šio straipsnio 1 punkte numatytą pareiškimą, gali įkurti ar nurodyti savo nacionalinės teisinės sistemos organą, kompetentingą gauti ir svarstyti savo jurisdikcijos ribose peticijas atskirų asmenų ir asmenų grupių, tvirtinančių, kad jie yra kokio nors iš šioje Konvencijoje nurodytų teisių pažeidimo auka, ir pasinaudojusiu visomis kitomis prieinamomis vietinėmis teisinės apsaugos priemonėmis.

3. Pagal šio straipsnio 1 punktą padarytą pareiškimą, taip pat pagal šio straipsnio 2 punktą įkurto ar nurodyto organo pavadinimą atitinkama valstybė dalyvė turi atiduoti saugoti Jungtinių Tautų Generaliniam sekretoriui, kuris jų nuorašus išsiuntinėja kitoms valstybėms dalyvėms. Pareiškimą galima bet kuriuo metu atsiimti pranešant apie tai Generaliniam sekretoriui, tačiau tai jokių būdu neturi atsiliepti Komiteto svarstomiems pranešimams.

4. Pagal šio straipsnio 2 punktą įkurtas ar nurodytas organas sudaro peticijų sąrašą, kurio patvirtinti nuorašai kasmet perduodami atitinkamais kanalais Generaliniam sekretoriui ir viešai neskelbiami.

5. Jeigu ieškovas nepatenkintas pagal šio straipsnio 2 punktą įkurto ir nurodyto organo veikla, jis turi teisę per šešis mėnesius perduoti atitinkamą klausimą Komitetui.

6.a) Komitetas turi konfidencialiai informuoti valstybę dalyvę, kaltinamą kokios nors šios Konvencijos nuostatos pažeidimu, apie kiekvieną gautą pranešimą nenurodydamas konkretaus asmens ar asmenų grupės be jų sutikimo. Komitetas neturi priimti anoniminių pranešimų.

b) Pranešimą gavusi valstybė per tris mėnesius Komitetui pateikia raštiškus paaiškinimus ar pareiškimus šiuo klausimu nurodydama teisinės apsaugos priemones, kurių ji galėjo imtis.

7.a) Svarstydamas pranešimus, Komitetas atsižvelgia į visą suinteresuotos valstybės dalyvės ir ieškovo jam suteiktą informaciją. Komitetas neturi nagrinėti jokio ieškovo pranešimo nenustatęs, kad šis pasinaudojo visomis prieinamomis vidinėmis teisinės apsaugos priemonėmis. Tačiau ši taisyklė negalioja, jei taikyti teisinės apsaugos priemones buvo pernelyg delsiama;

b) Komitetas perduoda savo pasiūlymus ir rekomendacijas, jei tokių būna, suinteresuotai valstybei dalyvei ir ieškovui.

8. Į savo kasmetinį pranešimą Komitetas įtraukia tokių pranešimų santrauką, o prirėikus ir suinteresuotų valstybių dalyvių paaiškinimų ir pareiškimų santrauką, taip pat savo pasiūlymus ir rekomendacijas.

9. Komitetas kompetentingas vykdyti šiame straipsnyje numatytas funkcijas tik tais atvejais, kai mažiausiai dešimt valstybių, šios Konvencijos dalyvių, padaro pareiškimus pagal šio straipsnio 1 punktą.

15 straipsnis

1. Kol nėra pasiekti Nepriklausomybės suteikimo kolonijinėms šalims ir tautoms deklaracijos, esančios 1960 m. gruodžio 14 d. Generalinės Asamblėjos 1514 (XV) rezoliucijoje, tikslai, šios Konvencijos nuostatos jokia būdu neapriboja teisės paduoti peticiją, suteiktos šioms tautoms kitais tarptautiniais dokumentais arba Jungtinių Tautų ir specializuotų jos įstaigų.

2.a) Pagal šios Konvencijos 8 straipsnio 1 punktą įsteigtas Komitetas gauna peticijų nuorašus iš Jungtinių Tautų organų, kurie nagrinėja klausimus, tiesiogiai susijusius su šios Konvencijos tikslais ir principais, ir teikia jiems nuomones ir rekomendacijas, kai svarstomos peticijos asmenų, gyvenančių globojamoje ir neturinčiose savivaldos teisių teritorijose, taip pat visose kitose teritorijose, kurioms taikoma Generalinės Asamblėjos 1515-4 (XV) rezoliucija, liečianti šios Konvencijos numatytus klausimus, kuriuos svarsto šie organai;

b) Komitetas gauna iš kompetentingų Jungtinių Tautų organų egzempliorius pranešimų apie įstatymines, teismines, administracines ar kitokias priemones, tiesiogiai susijusias su šios Konvencijos principais ir tikslais ir valdančiųjų valstybių taikomas šio punkto a) papunktyje nurodytose teritorijose, taip pat pareiškia savo nuomonę ir teikia šiems organams rekomendacijas.

3. Komitetas į savo pranešimą Generalinei Asamblėjai įtraukia peticijų ir iš Jungtinių Tautų organų gautų pranešimų santrauką, taip pat Komiteto nuomonę ir rekomendacijas dėl minėtų peticijų ir pranešimų.

4. Komitetas prašo Jungtinių Tautų Generalinio sekretoriaus visos su šios Konvencijos tikslais susijusios jo turimos informacijos apie teritorijas, nurodytas šio straipsnio 2 punkto a) papunktyje.

16 straipsnis

Šios Konvencijos nuostatos dėl ginčų sprendimo ar skundų nagrinėjimo taikomos nedarant žalos kitiems dėl diskriminacijos kilusių ginčų ar skundų nagrinėjimo būdams, nurodytiems Jungtinių Tautų ir jos specializuotų įstaigų pagrindiniuose aktuose ir priimtose konvencijose, ir nekliudo valstybėms dalyvėms kitais būdais spręsti ginčus pagal bendrus ir specializuotus tarptautinius jų susitarimus.

III DALIS

17 straipsnis

1. Šią Konvenciją gali pasirašyti kiekviena valstybė, Jungtinių Tautų narė arba jos specializuotos įstaigos narė, kiekviena valstybė, tarptautinio teismo statuto dalyvė, ir kiekviena kita valstybė, Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos pakviesta dalyvauti šioje Konvencijoje.

2. Ši Konvencija ratifikuotina. Ratifikavimo raštai atiduodami saugoti Jungtinių Tautų Generaliniam sekretoriui.

18 straipsnis

1. Prie šios Konvencijos gali prisijungti kiekviena šios Konvencijos 17 straipsnio 1 punkte nurodyta valstybė.

2. Prisijungiami prisijungimo dokumentus atiduodant saugoti Jungtinių Tautų Generaliniam sekretoriui.

19 straipsnis

1. Ši Konvencija įsigalioja trisdešimtą dieną po dvidešimt septinto ratifikavimo rašto ar prisijungimo dokumento atidavimo saugoti Jungtinių Tautų Generaliniam sekretoriui dienos.

2. Kiekvienoje valstybėje, kuri ratifikuoja šią Konvenciją arba prie jos prisijungia atidavus saugoti dvidešimt septintą ratifikavimo raštą ar prisijungimo dokumentą, ši Konvencija įsigalioja trisdešimtą dieną po to, kai ji atiduoda saugoti savo ratifikavimo raštą ar prisijungimo dokumentą.

20 straipsnis

1. Jungtinių Tautų Generalinis sekretorius gauna ir išsiuntinėja visoms valstybėms, esančioms ar galinčioms tapti šios Konvencijos dalyvėmis, tekstą su ratifikavimo ar prisijungimo metu valstybių iškeltomis išlygomis. Kiekviena valstybė, nesutinkanti su išlygomis, gavusi minėtą tekstą, turi per devyniasdešimt dienų pranešti Generaliniam sekretoriui, kad ji išlygų nepriima.

2. Neleidžiama daryti išlygų, nesuderinamų su šios Konvencijos uždaviniais ir tikslais, taip pat išlygų, galinčių trukdyti kokių nors organų, įsteigtų remiantis šia Konvencija, darbui. Išlyga laikoma nesuderinama arba trukdanti darbui, jei su ja nesutinka bent du trečdaliai valstybių, šios Konvencijos dalyvių.

3. Išlygas galima atšaukti bet kuriuo metu pranešant apie tai Generaliniam sekretoriui. Toks pranešimas įsigalioja jo gavimo dieną.

21 straipsnis

Kiekviena valstybė dalyvė gali denonsuoti šią Konvenciją raštu pranešdama apie tai Jungtinių Tautų Generaliniam sekretoriui. Denonsavimas įsigalioja po vienerių metų nuo tos dienos, kai Generalinis sekretorius gauna pranešimą.

22 straipsnis

Ginčas tarp dviejų ar daugiau valstybių dalyvių dėl šios Konvencijos aiškinimo ar taikymo, neišspręstas derybomis arba specialiai šioje Konvencijoje numatytais procedūromis, bet kurios ginčo šalies reikalavimu perduodamas spręsti Tarptautiniam teismui, jei ginčo šalys nėra susitarusios jo spręsti kitu būdu.

23 straipsnis

1. Kiekviena valstybė dalyvė bet kuriuo metu gali reikalauti peržiūrėti šią Konvenciją raštu pranešdama apie tai Jungtinių Tautų Generaliniam sekretoriui.

2. Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja sprendžia, kokių priemonių, jeigu jų reikia, reikia imtis atsižvelgiant į tokį reikalavimą.

24 straipsnis

Jungtinių Tautų Generalinis sekretorius visas šios Konvencijos 17 straipsnio 1 punkte nurodytas valstybes informuoja apie:

- a) pasirašymą, ratifikavimą ir prisijungimą pagal 17 ir 18 straipsnį;
- b) šios Konvencijos įsigaliojimo datą pagal 19 straipsnį;
- c) pranešimus ir pareiškimus, gautus pagal 14, 20 ir 23 straipsnį;
- d) denonsavimą pagal 21 straipsnį.

25 straipsnis

1. Ši Konvencija, kurios tekstai yra autentiški anglų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis, saugoma Jungtinių Tautų archyve.

Jungtinių Tautų Generalinis sekretorius išsiuntinėja patvirtintus šios Konvencijos nuorašus visoms valstybėms, priklausančioms kuriai nors šios Konvencijos 17 straipsnio 1 punkte nurodytai kategorijai.
